

Integrationspolicy för Vetlanda kommun

Dokumenttyp:	Policy
Beslutad av:	Kommunfullmäktige (2018-02-21 § 14)
Gäller för:	Alla kommunens verksamheter
Giltig fr.o.m.:	2018-02-21
Dokumentansvarig:	Enhetschef KLF Navet
Senast reviderad:	2018-02-21 (Kommunfullmäktige § 14)
Senast granskad:	2018-02-21

1. Inledning

Vetlanda kommun har sedan 2012 haft en ökande befolkning, främst beroende på invandring. Den största andelen av invandringen står flyktingar och skyddsbehövande för. I Vetlanda kommun hade ca 17% av invånarna utländsk bakgrund (är födda utomlands eller föräldrar födda utomlands) vid utgången av 2016. Drygt 7% var utländska medborgare.

Gruppen utrikes födda varierar stort både vad gäller antal år i Sverige, anledningen till migration, ursprungsland, ålder och kön. Syrien är det land, i vilket flest utlandsfödda Vetlandabor är födda, därefter Bosnien/Hercegovina, Irak, Tyskland och Jugoslavien.

I Vetlanda kommun finns ca 280 boende på Migrationsverkets tre asylboenden och ytterligare ett 100-tal asylsökande som bor i eget boende. Personer som inte har uppehållstillstånd och därför inte är folkbokförda i kommunen, men som har behov av skola, kollektivtrafik, sjukvård, butiker och annan service precis som alla andra invånare.

2. Bakgrund

1 december 2010 började Etableringslagen (Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare) att gälla. Den innebar att huvudansvaret för introduktionen av flyktingar och skyddsbehövande i Sverige flyttades från kommunerna till Arbetsförmedlingen för personer mellan 20 och 65 år och kommunen fick en ny roll i mottagandet. Samtidigt lyftes ansvaret för integration och flyktingmottagning i Vetlanda kommun, över från Socialnämnden till Kommunstyrelsen.

I december 2013 beslutade Kommunfullmäktige bifalla en tvärpolitisk motion om kommunal integrationsstrategi.

Under 2013-2014 beviljades Vetlanda kommun s.k. §37-medel från Länsstyrelsen för ett projekt med syfte bl.a. att ta fram ett underlag för en integrationspolicy. Ett stort kartläggningsarbete gjordes genom kvalitativa intervjuer med nyanlända om deras

upplevelser av att flytta till Vetlanda samt gruppintervjuer med företrädare för de kommunala förvaltningarna och Witalabostäder.

Kommunledningsgruppen, KLG, har identifierat integration som ett av de viktigaste områdena att arbeta med.

3. Internationella integrationspolitiska mål

FN:S FLYKTINGSKONVENTION

Mer än 130 länder har skrivit under FN:s konvention, den så kallade Genevekonventionen. Ett av de länderna är Sverige. Därmed lovar Sverige att vi skall ge en fristad åt de personer som har sådana flyktingskäl i som anges i konventionen.

Genevekonventionens skydd för förföljda finns inskrivet i 4 kap. 1§ i utlänningslagen (2005:716).

EUROPEISKA UNIONEN

I november 2004 i Haag, enades EU: s stats och regeringschefer om elva europeiska grundprinciper för integration. Grundprinciperna skall vara vägledande för medlemsstaterna vid utformningen av policy och program inom integrationsområdet samt ligga till grund för europeiska gemensamma initiativ.

DE ELVA EUROPEISKA GRUNDPRINCIPERNA FÖR INTEGRATION

1. Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidig tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna.
2. Integration innebär respekt för Europeiska unionens grundläggande värderingar.
3. Sysselsättningen är en väsentlig del av integrationsprocessen och är avgörande för invandrarnas delaktighet, för invandrarnas bidrag till värdsamhället och för att synliggöra dessa bidrag.
4. Grundläggande kunskap om värdsamhällets språk, historia och institutioner är absolut nödvändig för integration. Att ge invandrarna möjlighet att förvärva denna grundläggande kunskap är viktig för en framgångsrik integration.
5. Utbildningsinsatser har avgörande betydelse för att göra invandrarna, och i synnerhet deras efterkommande, beredda att bli mer framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet.
6. Invandrades tillträde till institutionerna samt till offentliga och privata varor och tjänster på samma grund som inhemska medborgare och utan diskriminering har grundläggande betydelse för en bättre integration.
7. Ofta förekommande samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare är en grundläggande mekanism för integration. Gemensamma forum, en interkulturell dialog, utbildning om invandrare och invandrarkulturer och stimulerande levnadsförhållanden i stadsmiljön ökar samspelet mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare.

8. Utövandet av olika kulturer och religioner garanteras i stadgan om de grundläggande rättigheterna och måste tryggas, om utövandet inte strider mot andra okränkbara europeiska rättigheter eller den nationella lagstiftningen.
9. Invandrarnas medverkan i den demokratiska processen och i utformningen av integrationspolitik och integrationsåtgärder, särskilt på lokal nivå som stöder deras integration.
10. Att integrera integrationspolitiken och integrationsåtgärderna i alla relevanta politikområden och myndighetsnivåer och offentliga tjänster är en viktig faktor vid utformningen och genomförandet av den allmänna politiken.
11. Att utarbeta tydliga mål, indikatorer och utvärderingsmekanismer är nödvändigt för att anpassa politiken, utvärdera framstegen när det gäller integrationen och göra informationsutbytet effektivare.

4. Nationella integrationspolitiska mål

Sverige är idag ett land med etnisk, kulturell, religiös och språklig mångfald. Nästan var fjärde invånare i Sverige har utländsk bakgrund.

INTEGRATIONSPOLITIKENS MÅL

- Lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- En samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund.
- En samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla, oavsett bakgrund, ska vara delaktiga och medansvariga för.

INTEGRATIONSPOLITIKENS INRIKTNING

- Ge förutsättningar för individens egen försörjning och delaktighet i samhället.
- Värna grundläggande demokratiska värden och verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter.
- Förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

5. Regionala integrationspolitiska mål

Integrationsrådet i Jönköpings län, under ledning av landshövdingen, antog i december 2015 "Strategi för integrationsarbetet i Jönköpings län 2015-2020". Visionen är ett samhälle som präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Det övergripande målet för att nå visionen är väl fungerande integration i Jönköpings län.

Strategin delas in i sex olika fokusområden, med fokusmål och delmål inom varje område. En fokusgrupp per område är knuten till Integrationsrådet med uppgiften att ta fram förslag på aktiviteter för att uppnå målen i strategin.

FOKUSMÅL	FOKUSMÅL
Utbildning	Säkerställa alla barns/elevs rätt till en kvalitativ förskola och skolgång
Arbete och vuxenutbildning	Ökad andel i arbete bland utrikesfödda kvinnor och män
Social sammanhållning	Ett fördomsfritt och inkluderande samhälle
Ensamkommande barn	Ett kvalitativt mottagande av ensamkommande barn
Bostäder	Tillgång till bostäder för utrikes födda
Hälsa	Förbättrad fysiskt, psykiskt, socialt och existentiellt hälsoläge bland utrikes födda

6. Integrationspolitiska mål i Vetlanda kommun

Integration handlar om att känna tillhörighet i samhället. Det betyder att alla ska känna sig som en del av det svenska samhället. Integration handlar om att olika grupper i samhället möts och har ett utbyte med varandra. Det är en dubbelriktad process som både påverkar och involverar de grupper som skall integreras i samhället i stort.

Visionen för integrationsarbetet i Vetlanda kommun är ett samhälle som präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Visionen är densamma som antagits av länsstyrelsens integrationsråd och som är grunden för "Strategi för integrationsarbetet i Jönköpings Län 2015-2020".

Den anknyter väl till Vetlandas övergripande vision: *Här växer människor och företag.*

6.1 ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR INTEGRATIONSARBETET I VETLANDA KOMMUN

- Alla invånare i Vetlanda kommun, gamla som unga, oavsett härkomst ska ha likvärdiga förutsättningar att känna tillhörighet och trygghet.
- Alla invånare i Vetlanda kommun ska känna sig behövda och betydelsefulla, ha samma möjligheter till utveckling och ett rikt liv.
- Kulturell och etnisk mångfald ses som en tillgång för det offentliga, privata och civila samhället och utgör en möjlighet för delaktighet.

6.2 DELMÅL

6.2.1 UTBILDNING

Barns rätt till skola och förskola regleras i Skollagen (2010:800). Skolplikten gäller för barn som är folkbokförda i Sverige och som är mellan 7 och 16 år. Barn som är asylsökande har rätt att gå i skola, även om de saknar skolplikt.

Skolan ger utlandsfödda barn en bra plattform för att integreras i det svenska samhället och för att kunna förverkliga sina egna personliga mål. Men skolväsendet i olika länder ser mycket olika ut. För att underlätta för elever och deras föräldrar är kunskap om den svenska skolan, om kunskapssyn och struktur m.m. viktigt att förmedla.

Det är en tillgång för elever med både svensk och utländsk bakgrund med mångfald i klasserna. Men om andelen elever med dåliga kunskaper i svenska blir för stor, försvåras i stället nödvändiga integrationsprocesser och även språkinläring. I klasser där man helt saknar eller har väldigt få elever med migrationsbakgrund går man miste om möjligheten till naturliga möten med andra kulturer och att utveckla sin interkulturella förmåga.

Mål:

- Elever med migrationsbakgrund bör finnas på alla skolor i kommunen och helst i alla klasser.
- Nyanlända elever och deras vårdnadshavare skall ha en god förståelse för hur den svenska förskolan, grundskolan och gymnasieskolan fungerar, vilka krav som ställs på eleverna och vilka förväntningar elever och föräldrar kan ha på skolan.
- Barn med migrationsbakgrund skall snabbt erbjudas plats i skola eller förskola efter att de flyttat till Vetlanda kommun.

6.2.2 ARBETE OCH VUXENUTBILDNING

Arbete och möjligheten att försörja sig själv och sin familj är en av de allra viktigaste faktorerna till egenmakt. Att själv kunna planera sin framtid och att göra de livsval som man vill är rättigheter som borde gälla för alla invånare i Vetlanda kommun.

Samtidigt som arbetsmarknaden är gynnsam generellt är det svårt för många nyanlända att hitta arbete. Speciellt svårt har det varit för utomeuropeiska kvinnor att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Rätt kompetens och tillräckliga språkkunskaper är viktiga delar till att få ett arbete.

Arbetsförmedlingen har statens uppdrag att ansvara för etableringen av nyanlända i samverkan med kommunerna och andra aktörer. AF ansvarar för att hålla den lokala överenskommelsen om nyanländas etablering aktuell och användbar. Samverkande parter i det arbetet är Arbetsmarknadsenheten, Vetlanda lärcentrum, Navet och Vuxensektionen från Vetlanda kommun, Nuvab, Region Jönköpings län, Migrationsverket, Länsstyrelsen m.fl. från övriga organisationer.

Den kommunala organisationen är den största arbetsgivaren i Vetlanda och det finns ett stort behov av att rekrytera nya medarbetare framöver. Kommunen behöver därför öppna upp arbetsplatser för både språk- och arbetspraktik för utlandsfödda.

Mål:

- Kommunen är en aktiv part i arbetet med en lokal överenskommelse om nyanländas etablering.
- Kommunen medverkar till att underlätta förutsättningarna till inträde på arbetsmarknaden.
- Det finns praktikplatser i den kommunala organisationen, som förutom övning i svenska också ger en ingång till den lokala arbetsmarknaden.
- Vetlanda kommun är en mångkulturell arbetsplats som avspeglar kommunens befolkning.

6.2.3 SOCIAL SAMMANHÅLLNING

Ett inkluderande samhälle är ett starkt samhälle. Social sammanhållning uppnås när invånarna har möjlighet att delta i sin sociala utveckling och påverka samhällets utveckling. Socialt deltagande kan vara aktiviteter på individuellt plan som också innehåller vilka värderingar, normer och bemötanderegler som finns i en kultur. Inflytande handlar om politiska, demokratiska rättigheter och skyldigheter. Båda är viktiga för samhällets utveckling.

Integration är en dubbelriktad process, vilket innebär att det finns ett informations- och interaktionsbehov hos minoritetsbefolkningen liksom hos majoritetsbefolkningen.

Mål:

- Civilsamhällets roll i integrationen lyfts fram och underlättas.
- Socialt deltagande och inflytande är möjligt för både kvinnor och män.
- Nyanlända har enkel tillgång till information om Sverige i allmänhet och Vetlanda i synnerhet.
- Kommunen är en viktig aktör för att tillfredsställa behovet av mångkulturella mötesplatser.
- Kommunen erbjuder fortlöpande anställda fortbildning inom mångfald och interkulturell kunskap.
- Vetlanda kommun arbetar proaktivt för att skapa förståelse mellan olika kulturer och motarbeta rasism och främlingsfientlighet.

6.2.4 BOSTÄDER

Möjligheten till bostad är viktig för att kunna påbörja sin etablering och för att barnen ska få en långsiktig skoltillhörighet. En egen bostad innebär en trygghet med en fast

tillvaro med ökad möjlighet att få kontakt och relation med andra, ta del av föreningars aktiviteter och samhällets service.

Boendeformer som främjar kontakt mellan olika grupper underlättar integrationen. Var, hur och vilken typ av bostäder som kommunen planerar för har stor betydelse för hur klassammansättningen i skolor ser ut, var förskolebarnen får plats och i vilken förening man spelar fotboll. Närheten till bostaden är viktigt. Därför är fysisk planering ett viktigt verktyg för integration.

En väl fungerande kollektivtrafik är ofta en förutsättning för bosättning utanför centralorten. Många nyanlända saknar svenskt körkort och tillgång till bil.

Mål:

- Nyanlända har möjlighet till bostad i hela kommunen.
- Det bör vara mångfald i boendemiljöer i kommunens alla orter med olika upplåtelseformer och boendeformer inom samma område.
- Nyanlända har tillgång till god information om regler och villkor på hyresmarknaden.
- Vetlanda kommun erbjuder hyresvärdar stöd i kommunikationen med hyresgäster som har bristande svenskunskaper.

6.2.5 HÄLSA

”Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysisk, psykisk och socialt välbefinnande, inte endast frånvaro av sjukdom och funktionsnedsättning”, enligt WHO:s definition från 1946. Det finns mycket som påverkar individernas hälsa: levnadsvanor, stress, tidigare upplevelser, skador och funktionsnedsättningar, påverkansmöjlighet på sin livssituation m.m.

Idrott, lek och kulturaktiviteter är sådant som främjar hälsa och välbefinnande. I Vetlanda kommun finns ett gott utbud av den typen av aktiviteter. En viktig del av integrationsarbetet är att göra gruppen utlandsfödda införstådda i möjligheterna att ta del av det utbudet. Och att undanröja hinder för deras deltagande.

Elevhälsan, tillsammans med övrig personal i skolan, har en unik möjlighet att upptäcka och uppmärksamma barn med hälsobekymmer som direkt eller indirekt orsakats av migration. Det måste finnas användbara verktyg att ge adekvat hjälp till de eleverna som identifieras.

I olika länder skiljer sig det sociala skyddsnätet kring äldre och funktionshindrade åt väsentligt. Ju kortare tid man har bott i Sverige, desto svårare är det att hitta rätt och förstå de regler som ligger till grund för det svenska systemet. Det är inte enbart språkhinder som måste överbryggas vid informationstillfällen, utan också den skillnad i värdegrund som finns mellan olika kulturer i omsorgsfrågor.

Mål:

- Nyanlända deltar i hälsofrämjande aktiviteter i samma utsträckning som kommuninvånarna i övrigt.

- Det finns en bra samverkan kring nyanlända elever som visar tecken på ohälsa.
- Information om insatser för funktionshindrade och äldre i behov av hemtjänst finns tillgängligt för grupper från annan kulturell kontext.

6.2.6 SAMVERKAN

Samverkan i integrationsfrågor behöver ske på olika nivåer och med olika aktörer. Arbetsförmedlingen har ansvaret för samverkan mellan aktörer vad gäller vuxna invandrare, både under etableringstiden och efter, så länge man finns kvar i Arbetsförmedlingens olika program. Kommunen finns med som aktiv part från flera förvaltningars verksamheter.

Samverkan med civilsamhället är oerhört viktigt eftersom det i stor grad är i föreningar man hittar de sociala mötesplatserna i det svenska samhället. Kommunen kan vara till stöd på olika sätt för föreningslivet, med ekonomiska bidrag naturligtvis men också med kunskap och interkulturell kompetens, som samtalspart och bollplank och med handgriplig hjälp vid ansökningar om externa projektmedel bl.a.

Kommunen har också behov av intern samverkan på olika nivåer. Kring skolbarn, kring äldre och funktionshindrade, kring bostadssökande, kring försörjningsstödstagare etc. Den typen operativ samverkan mellan handläggare organiseras där behov uppstår. Det finns också behov av förvaltningsövergripande möten där information om pågående arbeten kan spridas, gemensamma frågeställningar dryftas och värdegrundsfrågor diskuteras.

Vetlanda kommun har generellt en positiv inställning till att samverka med andra kommuner, Region Jönköpings län, Länsstyrelsen och andra organisationer i olika integrationsprojekt om det är till gagn för invånare i vår kommun.

Den politiska nivån får information från respektive förvaltning hur arbetet med integrationsfrågorna i den egna verksamheten bedrivs. Kommunfullmäktige informeras i årsbokslutet.

Mål:

- Vetlanda är en aktiv samverkanspart i integrationsnätverk och projekt.
- Vetlanda kommun är ett gott stöd till föreningar som bedriver integrationsarbete i både projektform och ordinarie verksamhet.
- Det arrangeras integrationsträffar för den kommunala organisationen varje halvår med tillfälle att ta del av och dela med sig aktuell information.
- Kommunens integrationsarbete redovisas på ett bra sätt i bokslutet.

7. Uppföljning

Policyns övergripande mål och delmål konkretiseras i förvaltningarnas årliga verksamhetsplaner. Arbetet redovisas i årsbokslutet. Integrationspolicyn revideras och uppdateras vid behov, dock minst vart fjärde år.

8. Underlag och bakgrundsmaterial

- *Integrationsplan Vetlanda – en kartläggning*
Rapport av Adan Gurhan, Suhad Feried och Åselotte Andersson, Vetlanda kommun
- *Integrations and Social Participation*
En fallstudie av Arena Kantarellen/Smörsoppen av Sofie Bood, Léon Fuchs, Qian Gou, Hassan Jamil och Lovina Primadica, Linnéuniversitetet
- *Sverige – drömmarnas land. Förbättrad integrations i Vetlanda kommun. De nyanländas perspektiv.* Uppsats av Sara Collin och Agnes Vungi, Högskolan för lärande och kommunikation
- *Strategi för integrationsarbetet i Jönköpings län 2015-2020* Länsstyrelsens meddelande nr 2015:22
- *Integration för familjer på Landsbygden* Rapport av Evelina Lindén, Individuell Människohjälps Småland